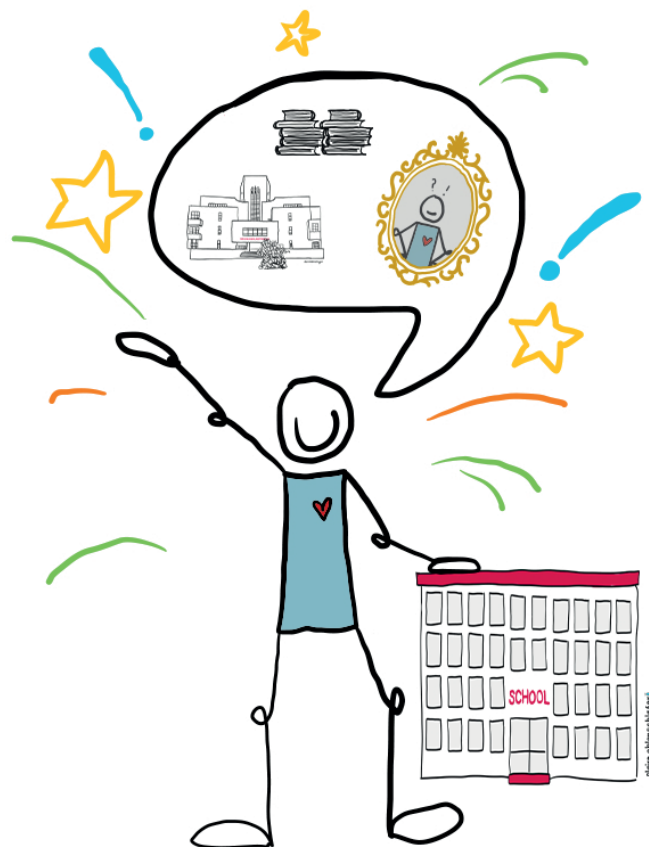

Handleiding

Professioneel Handelen en werkplekleren niveau 3

2022 – 2023

Cursusjaar:	2022-2023
Periode	Onderwijsperiode 1, 2, 3 & 4
Cursuscode:	LERWP301X
Aantal EC:	10 EC
Cursusbeheer:	Barbara de Water
Met medewerking van:	Veerle Schimmel, Francien Schraal

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
1. Inleiding	5
2. Bekwaamheidsdomein, beroepstaken en leerresultaten	6
2.1 Beroepstaak 5: De leraar voert regie	6
2.2 Beroepstaak 6: De leraar betreft theoretische en praktijkgegevens bij het eigen professioneel handelen	6
2.3 Overige bekwaamheidsdomeinen van niveau 3	6
3. Programma	7
3.1 Opzet	7
3.2 Werkplekleren	8
3.3 Werkplaatsen (WP)	8
3.4 Begeleiding en kaders	9
3.5 Studie- en verwerkingsactiviteiten	9
4. Toetsing en beoordeling	17
4.1 Wijze van toetsing	17
4.2 Opbouw van het portfolio	17
4.3 Voorwaarden aan het assessmentportfolio	18
5. Literatuur en urenverantwoording	19
5.1. Literatuur (tabel 5)	19
5.2. Urenverantwoording	20
Bijlage 1: Beoordelingsformulier Professioneel Handelen en werkplekleren niveau 3	21
Bijlage 2: Lesvoorbereidingsformulier niveau 3	29
Bijlage 3: Feedback/feedforward n.a.v. lesbezoek door IO (formatief) niveau 3	33
Bijlage 4: Advies van de werkplekbegeleider	37
Bijlage 5: Keuzeopdrachten werkplaatsen semester 1	40

Voorwoord

Beste Student,

Als je dit leest ben je inmiddels bevorderd naar niveau 3. Een knappe prestatie! Je hebt in niveau 2 een heel jaar twee dagen meegedraaid op een opleidingsschool. Je hebt - als het goed is - veel lesgegeven en waarschijnlijk kijk je inmiddels heel anders naar je rol van leraar dan toen je aan de opleiding begon. Je hebt ervaren dat het leraarschap een omvangrijke en in veel gevallen een behoorlijk complexe klus is. Je hebt gemerkt dat daar meer bij komt kijken dan vakkennis alleen. Dat je soms niet alleen de leraar, maar ook een opvoeder, vriend, politieagent, bewaker, uitdager, psycholoog en bovenal belangrijke ondersteuner bent.

In niveau 3 ga je je professionele vaardigheden verfijnen. Met andere woorden: je gaat je richten op dat wat aandacht verdient. Dat zal per persoon verschillen. Waar de één nog hard moet werken aan structuur in de les, heeft de ander moeite met het in beweging krijgen van de groep en moet een derde nog echt uitvinden hoe en waarom orde in de klas zo belangrijk is. Het professioneel handelen in niveau 3 wordt dus meer en meer maatwerk en we verwachten van jou dat je daar steeds meer de regie in gaat nemen.

Dat betekent ook dat je steeds zelfstandiger je doelen gaat stellen, dat je bewijzen uitzoekt die het behalen van deze doelen aantonen en dat je meer vrijheid krijgt in de manier waarop je dit wil bewijzen. Daar waar dat in niveau 1 en 2 nog aardig vastligt, ligt de bal nu meer bij jou en werk je toe naar een manier van organiseren, reflecteren en verslaglegging die bij jou past. De cursus professioneel handelen zorgt ervoor dat je alle kennis die je opdoet in de praktijk kunt verbinden met wie jij bent als persoon, zodat je optimaal kunt groeien in je professionele rol van leraar.

Wat ga je doen?

- Aan het begin van het jaar formuleer je voor jezelf een aantal doelen. De bekwaamheidsdomeinen van niveau 3 zijn daarvoor het uitgangspunt.
- Samen met je WPB maak je een plan hoe je deze doelen kunt bereiken en wat daarvoor kan dienen als bewijs.
- Halverwege en aan het einde van het jaar bundel je dit alles tot een portfolio niveau 3 en sluit je het jaar – net als aan het einde van niveau 1 en 2 – af met een CGI.

In deze handleiding vind je alle informatie over wat er van je wordt verwacht.

Veel plezier!

Namens de ontwikkelgroep Professioneel Handelen niveau 3,

Barbara de Water

Noot 1: daar waar 'hij' staat, kan ook 'zij' of iets anders gelezen worden.

Noot 2: daar waar 'leerling' staat, kan voor iemand die het werkplekleren op een mbo doet, ook 'student' gelezen worden.

Noot 3: daar waar 'leraar' staat wordt bij enkele opleidingsscholen 'docent' gebruikt.

Noot 4: Deze handleiding is ook voor DT studenten. Zij werken aan de opdrachten in deze handleidingen, maar maken zelf afspraken over hoe zij de stof tot zich nemen.

Column

DE DUIZEND-EN-ÉÉN ROLLEN VAN DE LERAAR

Een leraar vervult in de klas zes verschillende rollen: de *Gastheer*, de *Presentator*, de *Didacticus*, de *Pedagoog*, de *Coach* en de *Afsluiter* van de les. Zo creëer je een goede en veilige werksfeer, aldus onderwijsdeskundige Martie Sloo, die docenten daarmee een prima advies geeft.

Op een willekeurige dag op de Hugo de Groot vervul ik er wel een paar meer. Ik start als de *Opener*, 's morgens op weg naar mijn lokaal. 'Meneer, ik krijg mijn jas/tas/kluis/etui niet open.' Ik lijk hun moeder wel. Op de gang heb ik geregeld de rol van *Sportkenner*, dan is het handig om de uitslagen paraat te hebben. 'We hebben gewonnen, meneer!' kan immers op Feyenoord slaan, mijn school staat op Zuid, maar evengoed op Sparta, Barcelona of Besiktas. Of natuurlijk het softbalteam waar de betreffende leerling in speelt. Als ik opmerkingen hoor over een pijnlijke nieuwe beugel, is het tijd voor de *Ortho-nazorgrol*. En wanneer een leerling stralend vraagt: 'Meneer, valt u iets op aan mij?' dan weet ik: de beugel is er weer uit.

De rollen zijn niet altijd aangenaam. Zo nu en dan vallen de resultaten tegen of gaat het niet goed met een leerling. Soms ben ik dan de *Boodschapper van slecht nieuws*. Andersom zijn leerlingen dat ook, wanneer ze vertellen dat er thuis iets vervelends gaande is. Op dat moment ben ik de *Luisteraar*, en van deze rol zijn er in veel jonge levens echt te weinig. En een enkele keer vervul ik de rol van *Houvast en troost* als ik naast een leerling sta tijdens een begrafenis.

Deze rollen, in en buiten de les, horen onlosmakelijk bij mijn werk. De kunst is om in elke rol mezelf te blijven. Als leraar Nederlands steek ik er bovendien enorm veel van op, vooral als de *Ontdekker van nieuwe uitdrukkingen*, de leukste rol van allemaal. Vandaag hoorde ik een leerling tegen een klasgenoot zeggen: 'Je moet dit goed in je hoofd knopen.' Overigens ook een prima advies.

Marc van Osch

leraar Nederlands en filosofie - OSG Hugo de Groot, Rotterdam

1. Inleiding

“Consciously we teach what we know, unconsciously we teach who we are” (Don E. Hamachek).

Met de cursus Professioneel Handelen en Werkplekleren niveau 3 willen we je weer een niveau hoger helpen. Dit doen we door in te zetten op twee belangrijke kernwaarden voor het professionele handelen: persoonsvorming en visievorming.

Persoonsvorming: Wat neem jij als persoon mee wanneer je voor de klas staat? Hoe klinkt je persoonlijkheid door in je manier van lesgeven? Welke kwaliteiten en vaardigheden beheers je en welke wil je nog ontwikkelen?

Visievorming: Hoe kijk jij naar je leerlingen? Zie je ze als mensen, individuen, gezichten of rugnummers? Wat kun jij hen leren maar zeker ook: wat kun jij van hen leren?

De cursus Professioneel Handelen en Werkplekleren niveau 3 daagt je uit hier dieper op in te gaan. Deze cursus loopt het gehele jaar door en aan het einde van dat jaar laat je zien dat je alle leerresultaten niveau 3 op handelingsniveau beheerst.

Evenals in voorgaande jaren krijg je ook nu weer werkplaatsen aangeboden, die je ondersteunen in dit handelen. De werkplaats Professionele Performance geeft je de gelegenheid om binnen de beslotenheid van het lokaal te oefenen en te experimenteren. De werkplaats Professioneel Spreken biedt je een plek waar je terecht kunt met specifieke vraagstukken rondom spreekgedrag. En de werkplaats Taalgericht Lesgeven zet in op het bewust ontwikkelen van (vak)taalgevoel bij je leerlingen.

De andere cursussen in niveau 3 zijn nauw verbonden met het werkplekleren. Je start in OP1 met Didactiek: ontwerpend lesgeven, hier leer je door middel van observatie en onderzoek op de leerwerkplek hoe je leerlingen effectief kunt laten samenwerken en hoe je kunt differentiëren. In OP3 en 4 ga je aan de slag met Pedagogiek: inclusief onderwijs en Pedagogische professionaliteit. Daar leer je onder andere over het in kaart brengen van de zorgstructuur op de leerwerkplek en hoe je omgaat met ethische vraagstukken.

Kortom: het belooft een boeiend en leerzaam jaar te worden!

2. Bekwaamheidsdomein, beroepstaken en leerresultaten

Tijdens deze cursus werk je aan **alle** leerresultaten op handelingsniveau en aan kernconcepten uit de generieke kennisbasis (GKB 2.0, <https://kennisbases.10voordeleraar.nl/pdf/kennisbasis-bachelor-generiek.pdf>). Twee beroepstaken en bijbehorende leerresultaten staan tijdens de cursus centraal:

2.1 Beroepstaak 5: De leraar voert regie

Als leraar-in-opleiding ben je continu in ontwikkeling. Je ontvangt feedback van (werkplek)begeleiders, leerlingen, studenten en studiegenoten en je gebruikt deze feedback om je gedrag bij te stellen. Vanuit (eerder) opgedane ervaringen op je opleidingsschool, stel je leerdoelen op. Deze leerdoelen gebruik je om jezelf te ontwikkelen richting niveau 4.

Beroepstaak 5 bestaat uit twee onderdelen: zelf regie voeren over je leerproces en professionele identiteit ontwikkelen. Die leggen we kort uit.

Onder **zelf regie voeren over je leerproces** verstaan we dat je niet klakkeloos doet wat je wordt opgedragen, maar vanuit je persoonlijke leerdoelen zelf bepaalt wanneer en wat er moet veranderen en hoe je dat aanpakt. Je maakt een plan, voert dit uit en reflecteert later op jouw groei. Je doet dit niet alleen, maar betreft hierbij anderen om je leerproces te optimaliseren.

Het proces van lessen in praktijk uitvoeren, oefenen met gedrag en theorie verbinden aan deze (persoonlijke) ervaringen, zorgt ervoor dat je **professionele identiteit ontwikkelt**. Je neemt als leraar immers altijd je eigen persoon mee voor de klas. Door de leeropbrengst te verbinden met je persoon, je kwaliteiten en wat je motiveert, scherp je de persoonlijke waarden en overtuigingen aan en kun je steeds beter verwoorden waar jij voor staat als leraar. Daarbij krijg je steeds beter inzicht in hoe jij met jouw opvattingen, overtuigingen en kwaliteiten past binnen je school en het team.

2.2 Beroepstaak 6: De leraar betreft theoretische en praktijkgegevens bij het eigen professioneel handelen

Waar je bij beroepstaak 5 werkt aan bewustwording van wie jij bent als leraar, richt je je bij beroepstaak 6 op de verbinding tussen alle theorie die je krijgt aangereikt tijdens modules/lessen op Hogeschool Rotterdam en dat wat je leert en ervaart op je opleidingsschool. De kunst is deze verbindingen onder woorden te brengen, vanuit een stevige theoretische onderbouwing je handelswijze te verantwoorden en je handelingsrepertoire uit te breiden. Dit zorgt ervoor dat ervaringen niet uitsluitend een persoonlijke beleving blijven, maar inzichtelijk worden voor anderen. En dat je groeit als docent!

2.3 Overige bekwaamheidsdomeinen van niveau 3

Het spreekt voor zich dat alle leerresultaten van de andere bekwaamheidsdomeinen (didactiek en pedagogiek) ook steeds indirect aan de orde komen tijdens deze cursus. De verbinding zit in het (uitproberend) handelen. Tijdens het eindassessment toon je aan dat je alle leerresultaten op handelingsniveau beheerst.

Voor alle duidelijkheid: in bijlage 1 Beoordelingsformulier Professioneel Handelen en werkplekleren niveau 3 staan alle LER's nog eens op een rij.

3. Programma

3.1 Opzet

De cursus Professioneel Handelen en Werkplekieren is – zoals de naam al aangeeft – samengesteld uit twee onderdelen. Het professionele handelen richt zich – evenals in niveau 2 – op *beroepstaak 5: de leraar voert de regie* en *beroepstaak 6: de leraar betreft theoretische en praktijkgegevens bij het eigen professioneel handelen*. Inmiddels weet je dat deze beroepstaken niet op zichzelf staan en continu verbonden zijn met enerzijds pedagogiek en anderzijds (vak)didactiek. Het professioneel handelen verdiept zich op de leerwerkplek tijdens:

- begeleidingsgesprekken met je instituutsopleider (IO) in het kader van je ontwikkeling en het schrijven van je portfolio professioneel handelen
- gesprekken met je werkplekbegeleider (WPB), schoolopleider (SO) en medestudenten
- transferdagen op de opleidingsschool

En op de Hogeschool tijdens:

- de werkplaatsen professioneel handelen
- vakdidactiek en SLC

Om dit handelen betekenis te geven en goed te kunnen verbinden met de andere cursussen van niveau 3 en je ervaringen op de opleidingsschool, werk je gedurende het gehele jaar aan je ontwikkeling. De voortgang hiervan houd je bij in je portfolio. Omdat we je daar steeds meer eigen regie in willen geven, krijg je minder concrete opdrachten dan voorheen. Wel krijg je richtlijnen waaraan het portfolio moet voldoen.

Aan het einde van niveau 3 heb je dan een eigen gekozen verzameling aan inzichten, ideeën, ervaringen, diepte- en hoogtepunten in kaart gebracht die je kunt gebruiken bij het eindassessment niveau 3 (het eindportfolio en het criterium gericht interview (CGI)). Tijdens dit assessment kies je specifieke ervaringen waarover je wil vertellen en krijg je vragen over je persoonlijke professionele ontwikkeling.

In tabel 1 vind je een schematisch overzicht van de cursussen en werkplaatsen per blok.

Tabel 1: Onderdelen verdeeld over het jaar voor niveau 3

BLOK 1	BLOK 2	BLOK 3	BLOK 4	ASSESSMENT
Didactiek N3: Ontwerpend lesgeven(5)		Pedagogiek N3: Inclusief Onderwijs (5)	Pedagogiek N3: Pedagogische professionaliteit (5)	
Professioneel Handelen en werkplekieren N3				
WP Professioneel Spreken	WP Professioneel Spreken	WP Professionele Performance	WP Professionele Performance	
		WP Taalgericht Lesgeven	WP Taalgericht Lesgeven	

3.2 Werkplekleren

Gedurende het gehele jaar ben je twee dagen per week op je opleidingsschool. Dit gebeurt op dinsdag en woensdag. Deze dagen op de opleidingsschool gebruik je om te observeren, les te geven, te oefenen en de opdrachten behorende bij deze cursus en de werkplaatsen uit te voeren. Bovendien voer je tijdens je stage opdrachten uit die horen bij de cursussen van de Koninklijke Route N3 (Didactiek: onderzoekend lesgeven, Pedagogiek: inclusief onderwijs en Pedagogiek: pedagogische professionaliteit). Het kan zijn dat er uitzonderingen gemaakt moeten worden op deze dagen. Bijvoorbeeld tijdens toets- en hertoetsweken van de HR. In principe ga je in die weken naar je opleidingsschool. Als dat niet kan, maak je hierover afspraken met de SO en je WPB.

Anders dan in niveau 2 start je in niveau 3 direct met lesgeven en krijg je – als het even kan – in ieder geval één eigen klas. Dat betekent o.a. dat jij al vanaf het begin van invloed bent op de sfeer in de klas en sturing kunt geven aan de omgangsvormen en de manier waarop je je lessen inricht. Natuurlijk word je nog steeds begeleid door een WPB, een SO en een IO maar hun rol verschuift steeds meer naar de zijlijn. Ook hier staat alles in het teken van jouw regie op het proces.

De opleidingsschool heeft een eigen programmaboekje met daarin de profilering van de school, de invulling van de transferdagen en extra hulpmiddelen die specifiek voor deze school of scholengroep van toepassing zijn.

3.3 Werkplaatsen (WP)

Je krijgt zes werkplaatsen dit jaar. In deze werkplaatsen ga je twee keer aan de slag met je performance oftewel je optreden voor de klas, twee keer met je spreekgedrag en twee keer met de taal die wordt gebruikt in de les. In je visiebeschrijving verwijst je naar de opdrachten uit de werkplaatsen. Je beschrijft op wat voor manier de opdrachten je visie beïnvloeden hebben.

3.3.1 Professionele Performance (PP)

De werkplaats professionele performance staat in het teken van pedagogiek en identiteitsontwikkeling en heeft een directe link met de cursussen Pedagogiek: Inclusief onderwijs en Pedagogiek: pedagogische professionaliteit in OP3 en OP4. Dat betekent dat je werkt aan het afstemmen van je handelen op een groep leerlingen in het algemeen en de individuele leerling in het bijzonder. Je weet wat je kwaliteiten en valkuilen zijn en welke overtuigingen je handelen (mede) sturen. Enerzijds sta jij als professionele leraar centraal. Anderzijds is het zaak een kundig en liefdevol 'oog' te ontwikkelen voor al je leerlingen. Tegen het einde van niveau 3 zou je zicht moeten hebben op 'wie ben jij als professionele leraar'.

3.3.2 Professioneel Spreken (PS)

Er zijn twee werkplaatsen professioneel spreken die gericht zijn op verdieping en persoonlijke leervragen. Dat betekent dat er vooral gewerkt wordt aan levendig, boeiend en verstaanbaar vertellen. Je bent in staat om, met behulp van spreekgedrag, lesstof zowel visueel als auditief te ondersteunen. Zo zorg je ervoor dat leerlingen zin krijgen om naar je te kijken en te luisteren. Daarnaast zijn de werkplaatsen ook bedoeld voor studenten die een gerichte leervraag hebben op het gebied van spreekgedrag. Ter voorbereiding stuurt de student vooraf aan de les een leervraag naar de docent.

3.3.3 Taalgericht Lesgeven (TGL)

De twee werkplaatsen Taalgericht lesgeven zullen plaatsvinden in blok 3 en 4, maar je gaat in blok 1 en 2 al aan de slag aan de hand van een filmpje en een kijkwijzer. Je observeert aan de hand van een kijkwijzer een les van je WPB en je WPB observeert met deze kijkwijzer een van jouw lessen. Het

verslag van deze lesobservaties, met een reflectie op mogelijke verbeterpunten, komt in het tussentijds portfolio. In blok 3 bedenk je, ondersteund door een werkplaats, een interventie om je lessen taalgerichter te maken en voert deze uit.

3.4 Begeleiding en kaders

Op de website Samen Opleiden: www.hr.nl/samenopleiden, vind je een overzicht van de verschillende rollen die mensen hebben rondom professioneel handelen en werkplekleren. Hier vind je onder andere beschrijvingen van de rollen van werkplekbegeleider, school- of instituutsopleider.

3.4.1 Samenwerkingsafspraken

Aanwezigheid: Je bent aanwezig op de dagen dat je stage loopt en bij de werkplaatsen. Er kan een goede reden zijn dat je een keer niet aanwezig bent. Communiceer dit met je Werkplekbegeleider (WPB), eventueel je schoolopleider (SO) en je instituutsopleider (IO), of met de docent van de werkplaats. Je neemt actief deel aan transferdagen, intervisiebijeenkomsten en reflectieve gesprekken.

Handleiding: je neemt de handleiding door voor aanvang van de module en bent op de hoogte van de inhoud van en de praktische zaken rondom professioneel handelen en werkplekleren. Je neemt initiatief als er iets niet duidelijk is.

Overleggen: je overlegt met je WPB over wat er van je verwacht wordt. Je neemt hierbij initiatief en hebt een actieve houding, maar je bewaakt ook je eigen persoonlijke en professionele grenzen als student en leraar in opleiding.

Literatuur: Ga actief aan de slag met de literatuur. Er wordt veel ontwikkeld in onderwijsland. Uiteraard lees je kritisch mee en koppel je dit aan je ervaringen.

(Peer)feedback: tijdens het werkplekleren en de transferbijeenkomsten zul je ook leren via peerfeedback. Hierbij geef je feedback aan je medestudenten en ontvang jij feedback terug. Je houdt hierbij rekening met de gemaakte afspraken omtrent het geven en ontvangen van feedback, zoals besproken wordt tijdens de bijeenkomsten.

3.4.2. Toelatingseisen

Om deel te mogen nemen aan het assessment Professioneel handelen en werkplekleren N3 dien je

- je propedeuse behaald te hebben
- Professioneel handelen en werkplekleren N2 (LERWP201X) met minimaal een voldoende te hebben afgerond.

Bovendien mag je maximaal twee vakken uit niveau 2 open hebben staan.

3.5 Studie- en verwerkingsactiviteiten

In niveau 3 staat het toewerken naar zelfstandigheid, regie nemen op het eigen leerproces en het ontwikkelen van je persoonlijke visie op onderwijs centraal. Je werkt toe naar de LER's op N3 en gaandeweg stel je een portfolio samen waarin visie, bewijzen van handelen en opdrachten uit de werkplaatsen een plek hebben. Dit alles met als doel bewust invulling te geven aan wie jij bent als leraar. Hulpmiddelen die je kunt gebruiken om je ontwikkeling inzichtelijk te maken voor jezelf en voor anderen zijn verschillende kijkwijzers (te vinden op de website Samen Opleiden), gesprekken met je WPB en andere collega's binnen de school en de Leeras.

Je start met het onder woorden brengen van een visie op jezelf als leraar en een korte terugblik op niveau 2. Van daaruit formuleer je per bekwaamheidsdomein een doel en kom je tot een (handelings-)plan. In de loop van de tijd verzamel je bij elk doel passende bewijzen. Die bewijzen neem je op in je tussentijds portfolio. Met het tussentijds portfolio maak je een pas op de plaats: je blikt terug, je inventariseert wat je kan en wat je nog te doen staat. En je komt tot nieuwe doelen. Een van de instrumenten die je hiervoor hanteert, is de Leeras. Deze vul je twee keer in: een keer halverwege het jaar en de tweede keer aan het eind.

Ongeveer halverwege het jaar vindt er een lesbezoek plaats. Vooraf ontvangt de IO van jou een lesvoorbereidingsformulier volgens de richtlijnen in bijlage 2. Het lesbezoek is formatief en kan gezien worden als een momentopname in je ontwikkeling. In samenspraak met de WPB zal de IO komen tot onderbouwde feedback omtrent het professioneel handelen op dat moment en tot ontwikkelpunten (feedforward) voor de tweede helft van het werkplekleren. Het feedbackformulier wordt ingevuld op basis van alle LER's: didactiek, pedagogiek en professioneel handelen.

In semester 2 herhaalt het proces zich. Dit resulteert in een eindportfolio met daarin wederom bewijzen, een terugblik en doelen voor niveau 4. Naar aanleiding van dit eindportfolio volgt – evenals in niveau 1 en 2 – een CGI. Als dit gehele traject met goed gevolg is doorlopen, ben je klaar voor niveau 4.

In tabel 2 vind je een compleet overzicht van de opdrachten en handelwijze voor niveau 3.

Tabel 2: Uitwerking opdrachten voor Professioneel handelen en werkplekleren N3 per semester

SEMESTER 1	Visievorming en ontwikkeling van professionele identiteit
OP1 + 2	VISIE Je start met het onder woorden brengen van een visie op jezelf als leraar. • Het eerste hulpmiddel bij het onder woorden brengen is de 'termenkiezer'. Vul de 'termenkiezer' in die te vinden is op de site 'Samen Opleiden'. Hieruit komen vijf woorden die het uitgangspunt vormen voor jouw visie op het leraarschap. • Het tweede hulpmiddel vind je in bijlage 5. Hier staan zeven opdrachten waarvan je er twee uitkiest om te maken. De opbrengst van bovenstaande opdrachten werk je uit tot een samenhangend verhaal over jouw visie op het leraarschap: wat voor leraar wil je zijn, hoe ver ben je daar al in gevorderd en wat staat je nog te doen? Beschrijf dit op één A4 of maak een ingesproken versie van max. 3 minuten. HANDELEN Stappenplan voor jouw handelen op je leerwerkplek: Stap 1

	• Waar sta je nu? Stel samen met je WPB per bekwaamheidsdomein minimaal één (persoonlijk) leerdoel voor niveau 3 op. Neem je leerdoelen van eind niveau 2 hierin mee. Stap 2 • Beoogde outcome: Welk doel heb je? Waar wil je graag goed in worden? Beeld je eens in hoe dat succes er uit ziet. Maak een 'als...dan zin'. Stap 3 • Interventie: Wat ga je doen om je doel te bereiken? Op basis waarvan doe je die interventies (literatuur, collega's)? Wat maakt het lastig om je doel te realiseren? Tegen welke struikelblokken zou je kunnen aanlopen? Bedenk wat je gaat doen als je deze struikelblokken tegenkomt. Stap 4 • Verzamel producten die inzicht geven in jouw professionele ontwikkeling op niveau 3 en waarmee je jouw functioneren op niveau 3 aantoont. De vorm waarop je deze bewijzen in kaart brengt is vrij (film, reflectie, feedback, enquête, diagram, etc.). Deze vorm moet passend zijn bij handeling, doel en bewijs. Kies minimaal vier bewijzen en koppel deze aan de LER's. Stap 5 • Reflecteer op de resultaten/ uitkomsten/ opbrengsten (outcome) en maak hierin een koppeling met de LER's en met je visie.
	WERKPLAATSEN Werkplaatsen professioneel spreken In semester 1 volg je twee werkplaatsen professioneel spreken die gericht zijn op een persoonlijke leervraag en op verdieping van levendig, boeiend en verstaanbaar vertellen. Ter voorbereiding stuurt de student vooraf aan de les zijn/haar leervraag naar de docent. Werkplaats Taalgericht lesgeven Observeer een les van jouw WPB aan de hand van de kijkwijzer Taalgericht lesgeven. Vraag de WPB ook om een les van jou te observeren. Bespreek de lessen samen na: op welke punten zijn die al taalgericht, op welke minder? Hoe zou je die concrete les taalgerichter kunnen maken? En aan welke van de drie TVO-pijlers (context, taalsteun of interactie) zou je in het algemeen meer aandacht kunnen of willen besteden? Neem in je portfolio de ingevulde kijkwijzers op plus een verslagje van het nagesprek en je reflectie.
Tussentijds portfolio	• Visie: opdracht zoals hierboven onder 'visie' beschreven • Bewijs van handelen: werk stap 4+5 van vier producten uit tot bewijs volgens het bewijzenkader op pag. 18. • Werkplaats Taalgericht lesgeven: kijkwijzer en analyse taalgericht lesgeven.

	• Lesbezoek IO (LVF en formatieve feedback/feedforward + reflectie van jou als student) (bijlages 2 en 3) • Leeras (tussentijds), ingevuld door WPB en student en reflectie op de leeras
--	---

SEMESTER 2	Vervolg visie- en professionele identiteitsvorming
OP3 + 4	HANDELEN De cyclus vanuit het eerste semester herhaalt zich. Je stelt nieuwe doelen op op basis van de LER's en op basis van je ontwikkeling in het eerste semester. Stappenplan voor jouw gericht handelen op je leerwerkplek Stap 1 • Waar sta je? Stel samen met je WPB per bekwaamheidsdomein minimaal één (persoonlijk) leerdoel voor niveau 3 op. Neem je ontwikkeling van het eerste semester hierin mee. Stap 2 • Beoogde outcome: Welk doel heb je? Waar wil je nog beter in worden? Beeld je in hoe dat succes er uit ziet. Maak een 'als...dan zin'. Stap 3 • Interventie: Wat ga je doen om je doel te bereiken? Werk hierbij '<i>evidence informed</i>'. Wat maakt het lastig om je doel te realiseren? Tegen welke struikelblokken zou je kunnen aanlopen? Bedenk wat je gaat doen als je deze struikelblokken tegenkomt. Stap 4 • Verzamel producten die inzicht geven in jouw professionele ontwikkeling op niveau 3 en waarmee je jouw functioneren op niveau 3 aantoont. De vorm waarop je deze bewijzen in kaart brengt is vrij (film, reflectie, feedback, enquête, diagram, etc.). Deze vorm moet passend zijn bij handeling, doel en bewijs. Kies er minimaal vier en koppel deze aan de LER's. Zorg ervoor dat minimaal een van de in totaal acht bewijzen een filmfragment van een les is. Stap 5 • Evaluer de resultaten/ uitkomsten/ opbrengsten. Reflecteer op de opbrengsten (outcome) en maak hierin een koppeling met de LER's.

	WERKPLAATSEN Werkplaats professionele performance 11 en 12 – samenhang met ‘Pedagogiek: Inclusief onderwijs’ en Pedagogiek: pedagogische professionaliteit’ in OP3. Beide werkplaatsen professionele performance staan in het teken van pedagogiek. Je onderzoekt je persoonlijke overtuigingen en gaat concreet aan de slag met de invloed van deze overtuigingen op je verbale en non-verbale communicatie met (kleine) groepen leerlingen. De opdrachten sluiten hierbij aan en geven je handvatten nog meer zicht te krijgen op jouw rol van leraar. Werkplaats taalgericht lesgeven In de werkplaats blik je terug op de Portfolio-opdracht uit OP1/2, waarbij je een filmfragment van een taalgerichte vakles hebt bekeken en samen met je WPB jullie lessen hebt geanalyseerd aan de hand van een kijkwijzer. Zo ben je je als het goed is bewust(er) geworden van hoe je taalgericht lesgeven binnen jouw vakgebied kunt toepassen en wat jouw eigen ontwikkelpunten op dat vlak zijn. Met een van die ontwikkelpunten ga je nu aan de slag. In de eerste werkplaats, in OP3, ontwerp je een interventie om de taalgerichtheid van jouw lessen – en daarmee de school- en vaktaalontwikkeling van je leerlingen – te verbeteren. Wat je bedacht hebt pas je toe in een of meer lessen in die periode, en je noteert hoe het gaat en welk effect je ziet bij je leerlingen. In de tweede werkplaats, in OP4, evalueer je de uitgevoerde interventies en formuleer je aan de hand van jouw eigen ervaringen en die van medestudenten aandachtspunten voor de verdere toepassing van de TVO-pijlers Context, Taalsteun en Interactie.
	BIJSTELLEN VISIE Aan het einde van N3 presenteert je je bijgestelde en/of aangescherpte visie • Maak een korte film (maximaal 3 minuten) of een poster met als titel “Wat voor leraar wil ik zijn?”. • Aan het einde doe je een belofte aan je leerlingen. De vorm van de film is vrij: het mag een vlog zijn maar ook bijvoorbeeld een animatie (download de app: ‘<i>stop motion studio</i>’ via je appstore).
Eindportfolio	• Visie: opdracht uit semester 1 en bijgestelde of aangescherpte visie eind semester 2 (zoals hierboven beschreven) • Bewijs van handelen: werk stap 4+5 van acht producten (vier van 1^e semester en vier nieuwe) uit tot bewijs volgens het bewijzenkader op pag. 18. • Werkplaats Taalgericht lesgeven: kijkwijzer, analyse en interventie taalgericht lesgeven

	• Lesbezoek IO (LVF en formatieve feedback/feedforward + reflectie van jou als student) (bijlages 2 en 3) • Leeras (tussentijds), ingevuld door WPB en student
CGI	• Eigen (korte) presentatie van je ontwikkeling (maak gebruik van de opdrachten en bewijzen in je portfolio) • Bevraging door IO en SO

3.5.1. Uitwerking bewijzen

Om te laten zien dat je aan de LER's voldoet, verzamel je gedurende het jaar een aantal bewijzen. Met deze bewijzen koppel je jouw eigen handelen aan je visie en de LER's. Bewijzen zijn concrete materialen die jouw professioneel handelen in kaart brengen. Gebruik het format in tabel 3 om deze bewijzen te structureren.

Tabel 3: Format bewijsvoering

Titel bewijs:	Geef je bewijs een titel, bijvoorbeeld "Videofragment: contact met leerlingen"
Datum bewijs:	Noem hier de datum waarop je het bewijs hebt verzameld
Soort bewijs:	Direct of indirect bewijs?
Context bewijs en koppeling aan visie:	Beschrijf hier kort de context van het bewijs,. Geef een situatieschets, een korte evaluatie van en reflectie op wat je gedaan hebt. Voorbeeld: "Op dinsdag 2 maart gaf ik wiskundeles aan klas X. Mijn rol was.... Ik pakte het aan... Het doel hiervan was... De les verliep Wat ik volgende keer anders zal doen is...." Koppel dit bovendien aan je visie, bijvoorbeeld: "de aanpak die ik gekozen heb komt overeen met mijn visie omdat"
Bijbehorende LER's incl. toelichting:	Noem hier welk leerresultaat (LER) je aantoont met dit bewijs. Dit mogen er meer dan één zijn. Per LER geef je een korte toelichting.
Bewijs	Voeg hier het daadwerkelijke bewijs toe of beschrijf waar het bewijs te vinden is (als je bijvoorbeeld een lesopname als bewijs hebt).

We maken onderscheid tussen twee typen bewijzen:

Directe bewijzen - Producten van jezelf waarmee je competent handelen laat zien. Denk hierbij bijvoorbeeld aan:

- Videofragmenten van een les of begeleiding van een (groepje) leerling(en);
- Eigen beschrijvingen van praktijksituaties;
- Een lesvoorbereidingsformulier;
- Een reflectie op een praktijksituatie volgens het STARR format of een ander reflectiemodel.
- Voeg aan een eigen beschrijving van competent handelen altijd het perspectief van een ander toe, zoals feedback van je WPB.

Indirecte bewijzen - Producten waarmee anderen voor jou bewijs leveren van competent handelen.

Denk hierbij bijvoorbeeld aan:

- Feedback van je WPB op een bepaalde situatie;
- De opbrengst van een leerlingenenquête over jouw functioneren.

Voeg aan een indirect bewijs altijd jouw eigen perspectief toe.

Eisen aan bewijzen.

- *Authentiek*. Het product moet van jezelf zijn. Bij een groepsproduct moet duidelijk zijn wat jouw rol in het geheel was.
- *Actueel*. Je bewijs mag niet ouder zijn dan twee jaar.
- *Relevant*. Geef heel duidelijk aan wat je wilt bewijzen en zorg ervoor dat je bewijs daar ook op aansluit. Daarnaast moet je bewijs aansluiten op de LER's van niveau 1.
- *Gekaderd*. Plaats je bewijs altijd in een context. Zorg ervoor dat je bewijs is gerelateerd aan een concrete situatie die voorkwam in jouw stage.
- *Gevarieerd*. Zorg voor afwisseling in vormen van bewijs (dus bijvoorbeeld niet alleen lesfragmenten of schriftelijke verslagen) en voor afwisseling tussen directe en indirecte bewijzen.
- *Gevalideerd*. Als je bewijzen van derden gebruikt, laat je deze persoon zijn handtekening, de datum en zijn functie op het bewijs zetten. Het knippen en plakken van handtekeningen is niet toegestaan.

3.5.2. Voorbeelden van bewijzen

Hieronder vind je een aantal voorbeelden van producten die je als bewijs kunt aanvoeren. Bespreek ook samen met je WPB en je IO welke andere producten sterk bewijs zouden kunnen leveren. Let er daarbij wel op dat je bewijs als geheel voldoet aan de hierboven beschreven eisen. Het eerste bewijs dat genoemd wordt in de voorbeelden is verplicht.

- Een fragment uit een lesopname. Dit mag een fragment zijn uit de les die bezocht is door je IO, maar het mag ook een andere les zijn. De lesopname als geheel laad je op in Cumlaude. In het bewijs verwijst je naar het moment dat je wil laten zien. De voorbereiding van deze les neem je op in je portfolio. Deze lesopname is een verplicht bewijs
NB uit één lesopname mogen meerdere bewijzen worden gehaald.
- De opbrengsten uit de cursussen die je dit jaar volgt. Let er wel op dat je met dit bewijs de LER op eindniveau aantoont.
- (Delen van) zelfgemaakt lesmateriaal met onderbouwing van gemaakte keuzes op basis van pedagogische en/of (vak)didactische bronnen, voorzien van een evaluatie door leerlingen of collega's van het materiaal
- Een (deel van) een lesvoorbereiding met onderbouwing van gemaakte keuzes op basis van pedagogische en/of (vak)didactische bronnen, gevolgd door een evaluatie van die les.
- Analyse van werk gemaakt door je leerlingen met daarbij een voorbeeld van dit werk
- Een verslag van een (vak)didactische of pedagogische interventie

3.5.3 Opbrengsten vanuit de transferbijeenkomsten* op de opleidingsschool en opdrachten vanuit het programmaboekje.

Transferdagen dragen bij aan het werkplekleren en de ontwikkeling van professioneel handelen. Deze dagen vinden plaats op de opleidingsschool, zie het programmaboekje van de opleidingsschool. De vaardigheden die daar worden opgedaan en de daarbij behorende bewijzen, kunnen worden gebruikt bij het aantonen van LER's. Neem de opbrengsten van de transferdagen en hoe deze je professioneel handelen gevormd hebben ook mee in je reflectie. c

**Op sommige opleidingsscholen heeft de transferbijeenkomst een andere benaming.*

4. Toetsing en beoordeling

4.1 Wijze van toetsing

Professioneel handelen niveau 3 wordt afgesloten met een eindassessment, waarin je aantoonst de leerresultaten niveau 3 te beheersen. In het eindassessment verbind je alle opgedane theorie, ervaringen, uitprobeersels en inzichten met elkaar en met je visie op onderwijs. Natuurlijk neem je hier ook je kennis over didactiek en pedagogiek in mee. Op die manier toon je aan dat je bekwaam bent met betrekking tot de LER's van niveau 3. Het eindassessment bestaat uit een portfolio, een assessmentles en een CGI gesprek.

4.2 Opbouw van het portfolio

Het portfolio is een groeidocument, waarin je jouw ontwikkeling gedurende niveau 3 zichtbaar maakt voor jezelf en anderen. Dit portfolio bestaat uit een tussentijds- en een eindportfolio.

Bouw het portfolio op conform de verplichte inhoudsopgave in tabel 4. Wanneer je je visie schriftelijk verwoordt mag het portfolio maximaal 30 pagina's zijn. Als je ervoor kiest om je visie in films te verwoorden, dan mogen de twee films bij elkaar maximaal 6 minuten zijn en je portfolio maximaal 25 pagina's. Onderdelen met een * tellen niet mee in deze 25 of 30 pagina's. Er mogen geen bijlages aan je portfolio worden toegevoegd.

Tabel 4: Verplichte inhoudsopgave + toelichting inhoud Portfolio Prof. Handelen en werkplekleren N3

	Voorblad* Noteer je naam, studentnummer, opleiding en vak, datum, titel handleiding en de code van professioneel handelen niveau 3.
	Inhoudsopgave* Met doorlopende paginanummers.
HS 1	Persoonlijke gegevens* NAW-gegevens
HS 2	Schoolgegevens opleidingsschool* Inclusief de gegevens van de werkplekbegeleider (naam, mailadres en telefoonnummer) Inclusief de schoolgegevens opleidingsschool en schoolopleider gegevens van Niveau 1 en 2
HS 3	SVO* Een volledig studievoortgangsoverzicht (SVO) bestaande uit: de volledige propedeuse en de volledige propedeuse en de volledige hoofdfase. Uit het SVO moet blijken dat je de toelatingseisen behaald hebt die nodig zijn voor assessment niveau 3. Alle tot de datum van het aanvragen van het assessment behaalde resultaten moeten zichtbaar zijn in het SVO.
HS 4	Visie 4.1 Visiebeschrijving semester 1 (tekstueel of (audio)visueel) 4.2 Bijgestelde visie eind semester 2 (tekstueel of visueel)
HS 5	Bewijzen (vormgegeven zoals aangegeven in tabel 3) • In totaal 8 bewijzen, waaronder: ◦ minimaal 1 bewijs uit een lesopname (film) ◦ de opdrachten voor de werkplaats Taalgericht lesgeven
HS 6	Lesbezoeken en advies* • LVF, Feedback/feedforward lesbezoek IO en reflectie

	• Advies WPB en SO (zie bijlage 5)
HS 7	Leeras inclusief reflectie
HS 8	Literatuurlijst/bronvermelding* conform APA-norm

4.3 Vormeisen aan het assessmentportfolio

1. Lettertype Arial, grootte 11; Nederlands op C1-niveau;
2. Alle geschreven tekst in het portfolio moet direct zichtbaar en leesbaar zijn, ook die in de bewijzen. Sla je portfolio op als pdf;
3. Laad het portfolio en daarnaast eventueel andere visiedocumenten of filmbewijzen op in CumLaude;
4. Houd de volgorde van de verplichte inhoudsopgave aan;
5. Portfolio's met meer dan 25 of 30 pagina's (exclusief de met * aangegeven stukken uit de verplichte inhoudsopgave) worden afgewezen. NB: De computers van Hogeschool Rotterdam zijn standaard uitgerust met een knipprogramma / snippingtool. Je kunt van dit programma gebruik maken om bijvoorbeeld grote foto's, afbeeldingen, de leeras (zie HINT onder stagebureau LERO, handleidingen – algemeen) te verkleinen en in je document te plaatsen. Het verkleinen scheelt een heleboel MB's en paginaruimte. Om MB ruimte te besparen kun je ook je foto's/afbeeldingen in een lagere resolutie opslaan. Diverse fotobewerkingsprogramma's bieden zo'n mogelijkheid. Het is belangrijk dat de teksten in de afbeeldingen leesbaar blijven;
6. Maak geen gebruik van doorverwijzingen/"hyperlinks" in het portfolio, maar upload filmpjes en dergelijk altijd apart in CumLaude.

Het Criterium Gericht Interview (CGI)

Aan het einde van je stage heb je – net als aan het einde van niveau 2 – een CGI met je IO en SO. Om tot een gezamenlijk beeld te komen van jouw ontwikkeling laat de IO zich adviseren door je WPB en/of SO (zie bijlage 5). De basis voor het CGI is je portfolio en een persoonlijke pitch. Net als aan het einde van niveau 2 laat je met deze pitch kort en krachtig zien wat jouw (leer)ontwikkeling is gedurende niveau 3. Je maakt daarbij gebruik van elementen uit je portfolio en uit de opdrachten die je hebt gemaakt voor de werkplaatsen. Aan het einde van het CGI wordt vastgesteld of je voldoende klaar bent voor meer zelfstandigheid in niveau 4. Na afloop van het CGI schrijft je IO een rapportage (bijlage 1) met daarin o.a. ontwikkelpunten voor niveau 4. De IO krijgt hierbij advies van de SO/WPB.

Voorwaarden om in aanmerking te komen voor het CGI

- Je WPB en SO ondersteunen de afronding van niveau 3. Een positief advies (zie bijlage 4) is voorwaardelijk om je portfolio te kunnen inleveren*.
- Je IO is op lesbezoek geweest.
- Je hebt een assessmentwaardig portfolio aangeleverd in cumlaude, uiterlijk op **6 juni 2023**.

* Gedurende het jaar krijg je regelmatig feedback op je handelen. Mocht je handelen niet op niveau zijn, dan ben je hiervan ruim van te voren op de hoogte gesteld zodat je voldoende mogelijkheden hebt om dit te verbeteren.

Herkansen

Elke stage die met een onvoldoende wordt beoordeeld mag één keer worden herkanst. Gelegenheid tot herkansing van een stage en/of assessment is mogelijk na de beoordeling. In overleg met de IO wordt gekeken of het enkel om een aanvulling van het portfolio gaat of ook om aanvulling op het

gebied van getoonde groei op het gebied van Professioneel handelen. In overleg met alle partijen wordt gekeken wanneer deze herkansing plaats kan vinden. Dit wordt uiterlijk een week na de beoordeling gecommuniceerd met de student.

5. Literatuur en urenverantwoording

5.1. Literatuur (tabel 5)

Tabel 5: Verplichte en aanbevolen bronnen

Verplichte literatuur:	Zelf aanschaffen
Geerts, W., & Van Kralingen, R. (2020). <i>Handboek voor leraren</i> (Tweede, herziene druk). Bussum: Coutinho. Hajer, M., & Meestringa, T. (2020). <i>Handboek Taalgericht Vakonderwijs</i>. Bussum: Coutinho. Slooter, M (2018). <i>De zes rollen van de leraar</i>. Huizen: PICA. Teitler, P. (2017). <i>Lessen in orde: Handboek voor de onderwijspraktijk</i> (Derde, herziene druk). Bussum: Coutinho. De bronnen die je hebt gebruikt bij de cursussen didactiek n3 en pedagogiek n3: verwijs in je opdrachten expliciet naar deze bronnen. Let wel op! Ook naar bronnen van zelfgeschreven documenten dien je te verwijzen.	
Aanbevolen bronnen, ter verdieping op het professioneel handelen:	
Geerts, W. & Van Kralingen, R. (2021) <i>Communiceren is docentenwerk</i>. Bussum: Coutinho.	
Bronnen rondom (spelend) leren • Martens, R. (2019) <i>We moeten spelen</i>. Driebergen: NIVOZ • Tammes, B. (2020) <i>Playmode</i>. Amsterdam: Nijgh & Van Ditmar • Van der Vorst, R. (2008) <i>Nieuwsgierigheid</i>. Amsterdam: nieuwamsterdam	
Bronnen rondom non-verbale vaardigheden en stemgebruik • Van Geel, V. (2013) <i>Lichaamstaal, praktijkboek voor de leraar</i>. Amersfoort: ThiemeMeulenhoff bv. • Start hr-ivl-logo (wixsite.com) Deze Wixsite staat boordevol tips en filmpjes zodat jij kunt oefenen met professioneel spreken. Opgezet door Brechtje Romeijnders	

5.2. Urenverantwoording

Tabel 6: In deze tabel vind je een geschatte urenverantwoording voor Professioneel handelen en werkplekleren N3

Studielastnormering (ects)			
Betreft:	Professioneel handelen en werkplekleren niveau 3		
			klokuren
<u>Zelfstudie</u>			
<i>Leestijd</i>	aantal pagina's		
	50	10 per uur	5
	<i>Presentaties (transferdagen of bijeenkomsten) – inclusief voorbereiding</i>		8
<u>Portfolio</u>			
	<i>Vorbereiding</i>		5
	<i>Feedback van WPB en IO</i>		5
	<i>Schrijven / samenstellen</i>		21
<u>Op opleidingsschool</u>			
	<i>Lesgeven, opdrachten uitvoeren, bewijzen verzamelen</i> <i>(ook opdrachten voor de cursussen Didactiek en Pedagogiek N3 worden op de stageschool uitgevoerd)</i>		200
	<i>Overleg WPB, feedback/feedforward, bijwonen van transferdagen.</i>		
Subtotaal in klokuren			269
Ruis 5%	<i>Overleg WPB, feedback/feedforward</i>		14
Totaal in klokuren			283
Totaal in studiepunten (ects)			10

Bijlage 1: Beoordelingsformulier Professioneel Handelen en werkplekleren niveau 3

Instructie voor het invullen van het beoordelingsformulier Professioneel Handelen niveau 3.

De beoordeling professioneel handelen niveau 3 is gebaseerd op het eindportfolio en het CGI. Voorafgaand is er een lesbezoek geweest. Dit lesbezoek is voorwaardelijk voor het assessment. Indien de student in de les niet voldoende ontwikkeling richting de criteria van niveau 3 laat zien, ontvangt de student feedback met een behapbaar aantal ontwikkel- c.q. verbeterpunten. Binnen een realistische tijdsspanne zal een tweede lesbezoek plaatsvinden.

Met dit beoordelingsformulier wordt per bekwaamheidsdomein (pedagogisch, vakdidactisch en professioneel handelen) bepaald of een student zich voldoende heeft bekwaamd op niveau 3. Het gedrag van een student aan het einde van niveau 3 wordt beschreven door de LER's. De assessoren beoordelen of de LER's voldoende zijn waargenomen. Met 'waarnemen' wordt bedoeld:

- het direct observeren van gedrag tijdens het lesbezoek
- het direct ervaren van gedrag op de werkplek
- aangeleverd bewijs in het portfolio
- het beschrijven (ook mondeling) van een voorgekomen situatie met onderbouwing van het handelen
- reflectie en verantwoording tijdens het CGI

Elke LER heeft een nummer, bijvoorbeeld ped 1.3. Sommige LER's bestaan uit deel-LER's, wat te zien is aan de bullets. Elke LER krijgt als geheel een oordeel: onvoldoende, voldoende of goed. Als een student een deel van een LER niet of onvoldoende heeft laten zien en dat weegt voldoende op tegen wat hij wel heeft gedaan en de kern van de LER komt voldoende naar voren, dan kan een voldoende worden toegekend.

Tijdens het lesbezoek, in het portfolio en het CGI toont de student de LER's aan. De assessor noteert bij 'bevindingen' wat hij ziet in het portfolio of wat hij gezien heeft tijdens het lesbezoek (in de taal van de LER's). Verder noteert de assessor positieve en ontwikkelpunten van een student (in de taal van de LER's). De assessor maakt duidelijk waarom het oordeel O of G is toegekend met een kwalitatieve aanduiding, bijvoorbeeld of dit onvoldoende/goed is aangetoond, of dat er bijvoorbeeld sprake is van uitblijvende of juist grote groei. Indien het oordeel V is, is een notitie bij 'bevindingen' aanbevolen.

Professioneel Handelen en werkplekleren niveau 3 wordt behaald als alle leerresultaten met minimaal een V worden afgerond.

Gegevens student

Voor- en achternaam:		Studentnummer:
Opleiding:		Studentstatus: ☐ voltijd ☐ deeltijd
Naam IO HR:		
Naam SLC HR:		

Gegevens werkplek

Naam opleidingsschool:		Adres, postcode en plaats:
Naam werkplekbegeleider:		e-mail:
Naam schoolopleider:		e-mail:

Gegevens CGI

Datum CGI:		
Naam Assessor 1:		rol:
Naam Assessor 2:		rol:

Beoordeling onder voorwaarde dat...

De bewijzen uit het portfolio voldoen aan de criteria: authentiek, actueel, relevant, gekaderd, gevalideerd, kwantiteit en variatie.	☐ Onvoldoende	☐ Voldoende
Het portfolio is gericht op ontwikkeling	☐ Niet Voldaan	☐ Voldaan
Leeras is 2x ingevuld. Er is op de leeras gereflecteerd. Voor de leeras zie HINT.	☐ Niet Voldaan	☐ Voldaan
Het advies van de werkplekbegeleider/ schoolopleider is toegevoegd aan het portfolio. (bijlage 5)	☐ Niet Voldaan	☐ Voldaan

Feedforward lesbezoek

Alles wat is aangetoond op niveau 3 verwerk je in het beoordelingsformulier hieronder. De student hoeft dat bij het CGI niet opnieuw aan te tonen.

Datum lesbezoek		
Naam instituutsopleider		
Naam WPB of SO, aanwezig bij lesbezoek		
Feedforward lesbezoek	Hier mag je trots op zijn: Nog te ontwikkelen: 	
Het lesbezoek is positief afgerond.	☐ JA ☐ NEE	Handtekening IO

Eindoordeel:	☐ Uitmuntend: 12 x 'G' ☐ Zeer goed: minimaal 10 x 'G' en de rest 'V', waarvan minimaal één G in elke categorie: pedagogisch, (vak)didactisch en professioneel handelen ☐ Goed: minimaal 7 x 'G' en de rest 'V', waarvan minimaal één G in elke categorie ☐ Ruim voldoende: minimaal 4 x 'G' en de rest 'V' ☐ Voldoende: als alle criteria ten minste met een V zijn beoordeeld en geen sprake is 4 x 'G' ☐ Onvoldoende: Indien 1 of meer onvoldoende
Feedforward (Vermeld hier ontwikkelpunten voor niveau 4 of, in het geval van een onvoldoende, voor de herkansing van niveau 3)	

Naam student:

Studentnummer:

Naam en handtekening assessor 1:

Datum:

Naam en handtekening assessor 2:

Datum:

Pedagogisch handelen					
Beroepstaak		Leerresultaat	Bevindingen		Oordeel
1: de leraar creëert een prettig, ordelijk en veilig werk- en leerklimaat	Leerlingen motiveren	- voert de onderwijs- en begeleidingsactiviteiten uit vanuit de psychologische basisbehoeften - heeft daarbij oog voor verschillen tussen leerlingen en vertaalt dit naar eigen handelen (ped 1.3)	Lesbezoek	portfolio	o / v / g
			CGI		
	Tactvol handelen	- draagt bij aan een prettig, ordelijk en veilig leerklimaat - toont daarbij inzicht in de groepsdynamiek - doet recht aan elk individu in de klas - differentieert ontwikkelingsgericht vanuit pedagogisch oogpunt (ped. 2.3).	Lesbezoek	portfolio	o / v / g
			CGI		
2: de leraar begeleidt leerlingen naar zelfstandigheid in hun school- en beroepsloopbaan	Zelfregulatie bevorderen	- begeleidt leerlingen in kleine groepen en individueel naar zelfstandig leren - zoekt samen met collega's naar werkwijzen bij ontwikkelings- en gedragsproblemen - verwijst leerlingen door binnen de eigen bevoegdheden (ped. 3.3)	Lesbezoek	portfolio	o / v / g
			CGI		

Persoonlijke en maatschappelijke vorming bevorderen	• heeft oog voor ieders identiteit • respecteert deze • bespreekt normen, waarden en regels met de leerlingen • brengt het belang en perspectief van anderen in • stimuleert leerlingen tot het denken buiten gebaande paden (ped. 4.3)	Lesbezoek	portfolio	o / v / g
		CGI		

Didactisch handelen					
Beroepstaak		Leerresultaat	Bevindingen		Oordeel
3: de leraar verzorgt onderwijs	Communiceren	• <i>breidt repertoire op gebied van eigen (non-) verbale communicatie uit</i> • <i>stimuleert de school- en vaktaalontwikkeling door toepassing van de principes van taalgericht lesgeven (context – taalsteun – interactie) in verschillende fases van een les</i> • <i>kent een breed repertoire aan taalgerichte werkvormen</i> • <i>stelt naast vakdoelen ook taaldoelen (did. 1.3)</i>	lesbezoek	portfolio	o / v / g
			CGI		
	Onderwijs voorbereiden, uitvoeren,	• <i>geeft zelfstandig vorm aan relevante, effectieve, betekenisvolle en activerende leeractiviteiten</i> • <i>zet bewust didactische principes in tbv samenwerkend leren</i>	lesbezoek	portfolio	o / v / g

	evalueren en bijstellen	<i>differentieert afhankelijk van de diversiteit van de groep naar tempo, niveau en leervoorkeur (did. 2.3)</i>	CGI		
4: de leraar ontwerpt onderwijs	Constructive alignment toepassen	ontwerpt, verantwoordt en verzorgt een aantal opvolgende lessen waarin kerndoelen of eindtermen, leerdoelen, onderwijsactiviteiten en toetsing op elkaar aansluiten wat betreft inhoud en niveau (did3.3)	Lesbezoek	portfolio	o / v / g
			CGI		
	Onderwijs Leertechnologie (OLT) inzetten	<i>zet doelgericht OLT in</i> en is in staat om daarbij gemaakte keuzes te verantwoorden (did4.3)	Lesbezoek	portfolio	o / v / g
			CGI		

Professioneel handelen					
Beroepstaak		Leerresultaat	Bevindingen		Oordeel
5: de leraar voert regie	Regie voeren op eigen leerproces	- formuleert ontwikkelpunten en leervragen rond de eigen professionele groei richting startbekwaam - wisselt ideeën uit met anderen om maximaal te leren (prol.3)	Lesbezoek	portfolio	o / v / g

			CGI		
	Professionele identiteit ontwikkelen	- biedt inzicht in hoe de eigen opvattingen en overtuigingen aansluiten op de professionele normen en waarden van de school - maakt binnen het team gebruik van eigen kwaliteiten en die van anderen - verantwoordt eigen handelen in een kritische situatie op grond van professionele normen en waarden - stelt zich begeleidbaar op - bewaakt de eigen grenzen (pro2.3)	lesbezoek	portfolio	O / V / G
			CGI		
6: de leraar betreft theoretische en praktijkgegevens bij het eigen professioneel handelen	Literatuur gebruiken	- hanteert relevante literatuur op praktische en navolgbare wijze bij het ontwerpen van leeractiviteiten en interventies - verantwoordt de gemaakte keuzes (pro3.3)	lesbezoek	portfolio	O / V / G
	CGI				
	Gegevens verzamelen, interpreteren en laten doorwerken		- stelt naar aanleiding van een praktijkvraag methodisch de opbrengsten vast van een interventie in de eigen lespraktijk - doet dit begeleid en samen met anderen - verbindt hieraan implicaties voor het eigen handelen (pro. 4.3)	lesbezoek	portfolio
CGI					

Bijlage 2: Lesvoorbereidingsformulier niveau 3

	Lesvoorbereidingsformulier Niveau 3 2022-2023
	De lessen van niveau 3 kun je via dit formulier voorbereiden. Voor het lesbezoek zorg je voor een compleet ingevuld LVF met verwijzingen naar literatuur. In je lesvoorbereiding onderstreep je specifieke vakdidactische aanpakken/keuzes en terminologie. <i>Tip: Een LVF kun je gebruiken als bewijslast voor je opdrachten of LER's. Voorbeeld: taalgericht lesgeven kan tot uiting komen in je interactie tijdens een les, waarbij je dit dus opbouwt in het LVF.</i>

Student:	-	Datum les:	-	Werkplekbegeleider:	-
Vak en leerjaar:	-	Klas:	-	Instituutsopleider:	-
Stageschool:	-	Lokaal:	-	Schoolopleider (evt.):	-
Onderwerp hoofdstuk				(Les)-Methode:	

1) Wat wil ik de leerlingen leren?

(Actiewerkwoorden - samenhang - niveau van leren, zichtbaar en meetbaar - betekenisvolle doelen)

Beginsituatie:

2) Hoe kan ik dat (= wat ik leerlingen wil leren) bereiken, zó dat alle leerlingen actief meedoen? Welke activerende didactiek en samenwerkingsvormen ga ik inzetten? Denk aan: hoe maak ik leerlingen nieuwsgierig?

(Aansluiting bij belevingswereld leerlingen - betekenis geven - docentrollen - activerende didactiek - relatie met niveau van leren)

Wat doe ik? (en waarom)

Wat doet de leerling?

(waartoe)

3) Hoe controleer en evalueer ik of leerlingen geleerd hebben wat ik ze wilde leren?

(Per les - afsluiter - hoofdstuk - toetsing)

4) Wat wil ik laten zien?

(Persoonlijke doelen/Resultaat: wat moet de assessor zien? - wat heb ik nodig om resultaat te bereiken? - reflectie op eigen handelen in relatie tot visie)

En ook: wat wil ik laten zien rondom houding en stem van wat ik tot nu toe geleerd heb?

Fasering van de les:	Tijd:	Activiteit leraar (didactische werkvormen):	Activiteit leerlingen:	Hulpmiddelen:
		Wat doe ik en hoe?	Wat verwacht ik van de leerlingen? Wat zie ik leerlingen doen?	

Evaluatie:

Na je gegeven les, beantwoord je onderstaande vragen voor jezelf. Je kunt het dan gebruiken voor nabesprekingen en onderbouwingen.

- Hoe ging datgene wat je wilde laten zien aan de assessor? (toelichten waarom)
- Wat ging verder goed? (toelichten waarom)
- Wat ging minder goed? (toelichten waarom)
- Wat zou je anders doen als je de les nog een keer zou geven? (toelichten waarom)

Bijlage 3: Feedback/feedforward n.a.v. lesbezoek door IO (formatief) niveau 3

Naam student:		Instituutsopleider	
Studentnummer		Schoolopleider/ werkplekbegeleider	
Klas opleidingsschool		Datum lesbezoek	

Instructie voor het invullen van het beoordelingsformulier lesbezoek

Aan het einde van OP2 of het begin van OP3 vindt een lesbezoek plaats van de IO.

Vijf werkdagen van te voren ontvangt de IO van de student een lesvoorbereidingsformulier volgens de richtlijnen in bijlage 2.

Het lesbezoek is formatief en kan gezien worden als een momentopname in de ontwikkeling van de student. In samenspraak met de WPB/SO zal de IO komen tot onderbouwde feedback omtrent het professioneel handelen op dat moment en tot ontwikkelpunten (feedforward) voor de tweede helft van het werkplekleren op niveau 3. Indien de student in de les niet voldoende ontwikkeling richting de criteria van niveau 3 laat zien, ontvangt de student feedback met een behapbaar aantal ontwikkel- c.q. verbeterpunten. Binnen een realistische tijdsspanne zal een tweede lesbezoek plaatsvinden.

Het feedbackformulier wordt ingevuld op basis van alle LER's: didactiek, pedagogiek en professioneel handelen.

De rubric hieronder dient daarvoor als basis. Er is bij niveau 3 tijdens het lesbezoek specifieke aandacht voor de aandachtspunten van professionele performance en professioneel spreken.

VOORBEREIDING		Feedback feedforward
Lesdoelen (constructive alignment)	De lesdoelen zijn SMART-geformuleerd Er is minimaal één taaldoel gesteld De doelen zijn gekoppeld aan relevante eindtermen/hoofdstukdoelen/lessenserie.	

Voor- en nabespreking	De student kan zijn keuzes voor de invulling van deze les verantwoorden op basis van context en/of theorie.	
Persoonlijke doelen (wat wil je laten zien?)	De persoonlijke doelen zijn SMART geformuleerd. Zijn beschreven op handelingsniveau en er is een koppeling aan de visie van de student.	
Tijd, lesfase, activiteiten en leermiddelen	Uit het draaiboek wordt duidelijk wat de student in welke fase van de les doet. Daarbij wordt duidelijk welke vragen gesteld worden aan de leerlingen, welke uitleg gegeven wordt en hoe die gegeven wordt, welke opdrachten en werkvormen ingezet worden en hoe die uitgevoerd moeten worden en welke input van leerlingen verwacht wordt.	
Omgaan met diversiteit	De student levert een positieve bijdrage aan diversiteit en gelijkheid binnen de klas door in het LVF te laten zien hier bewust over nagedacht te hebben.	
UITVOERING		Feedback feedforward
Didactiek		
De leraar verzorgt onderwijs	Communiceren – De student gebruikt taalgerichte werkvormen, gebruikt de pijlers van taalgericht lesgeven: context, interactie, taalsteun en stimuleert vaktaalontwikkeling	
	Onderwijs voorbereiden, uitvoeren, evalueren en bijstellen – De student maakt gebruik van activerende didactiek en samenwerkend leren en differentieert. De student past vakdidactische principes toe.	
De leraar ontwerpt onderwijs	Constructive alignment toepassen - In de les wordt toegewerkt naar heldere doelen	
	Onderwijs Leertechnologie (OLT) inzetten - De student zet OLT in en verantwoordt zijn keuzes hierin.	

Pedagogiek		
Een prettig, ordelijk en veilig werk- en leerklimaat	Leerlingen motiveren – De student houdt rekening met de psychologische basisbehoeften en heeft oog voor verschillen tussen leerlingen	
	Tactvol handelen – De student zorgt voor een prettig, veilig en ordelijk werkklimaat en differentieert ontwikkelingsgericht	
Leerlingen begeleiden naar zelfstandigheid in hun school- en beroepsloopbaan	Zelfregulatie bevorderen – De student begeleidt leerlingen naar zelfstandig leren	
	Persoonlijke en maatschappelijke vorming bevorderen – De student heeft oog voor ieders identiteit en bespreekt normen, waarden en regels met leerlingen	
Professioneel handelen = de Werkplaatsen		
Non-verbale vaardigheden	De student zet de non-verbale vaardigheden (houding, gebaren, mimiek, oogcontact, ruimtegebruik en expressiviteit van stem) congruent en effectief in ter ondersteuning van de inhoud, maar ook ter ondersteuning van Klassenmanagement, veiligheid in de klas en groepsdynamische processen.	
Improviseren	De student kan met ontspanning en flair inspelen op onverwachte situaties in de klas.	
Creativiteit	De student is in staat door middel van energiek, levendig en visueel optreden de leerlingen te boeien en te enthousiasmeren.	
Spreekgedrag	De student kan stem inzetten om levendig, boeiend en verstaanbaar te spreken of te vertellen	
Professioneel handelen = nagesprek, terugblik, argumentatie en reflectie		

De student reflecteert methodisch op de persoonlijke groei qua leerresultaten en leerproces		
De student kan omtrent houding en stem reflecteren op volgende onderdelen: • Congruent inzetten van non-verbaal handelen • Levendig, boeiend en verstaanbaar spreken/vertellen		
De student werkt in toenemende mate zelfstandig aan persoonlijke leerdoelen via een leercyclus en kan deze koppelen aan het vormen van een visie.		
De student bewaakt de eigen werkbelasting.		
De student roept hulp of expertise in wanneer nodig en vraagt feedback aan anderen.		
De professionele ontwikkeling van de student is passend bij niveau 3	JA	NEE
Aanvullende feedback/feedforward:		

Bijlage 4: Advies van de werkplekbegeleider

Gegevens student

Voor- en achternaam:		Studentnummer:
Opleiding:		Studentstatus: ☐ voltijd ☐ deeltijd
Naam IO HR:		
Naam SLC HR:		

Gegevens werkplek

Naam opleidingsschool:		Adres, postcode en plaats:
Naam werkplekbegeleider:		e-mail:
Naam schoolopleider:		e-mail:
Advies werkplekbegeleider om portfolio te mogen inleveren		Positief / negatief

Een belangrijk onderdeel van de eindbeoordeling van professioneel handelen niveau 3 is het advies van de WPB. Om een goed onderbouwd advies te kunnen geven, geeft de WPB zo volledig mogelijk antwoord op onderstaande vragen. Daarbij onderbouwt de WPB zijn mening met voorbeelden en geeft hij of zij ook ontwikkelpunten aan de student. Het is fijn als de WPB gedurende het jaar ook meegekeken heeft via het invullen en/of bespreken van meerdere kijkwijzers, passend bij de modules van niveau 3.

Voorwaarden voor het krijgen van een eindadvies professioneel handelen niveau 3 zijn:

- Het tussentijds portfolio is afgerond.
- Verslag en feedback/-forward van minimaal één lesbezoek door de IO.
- Verslagen zijn in correct Nederlands geschreven.

Hoe heeft de student tijdens de stage bij u gefunctioneerd?

Hierbij kunt u denken aan: op tijd aanwezig zijn, zich houden aan afspraken, inzet en motivatie, contacten met andere collega's.

Hoe beoordeelt u de wijze waarop de student heeft gewerkt aan het portfolio?

Heeft de student gevraagd naar mogelijkheden binnen de school om aan leervragen te werken? Is de student (op een voor u duidelijke manier) aan de slag gegaan met eigen leervragen, heeft de student op verschillende momenten gerichte feedback aan u gevraagd?

Hoe beoordeelt u momenteel de kwaliteiten van de student als (toekomstig) leraar?

Waar zou de student komend jaar aandacht aan moeten besteden? Welke feedback heeft u tot nu toe op zijn/haar functioneren?

Overige opmerkingen

Bijlage 5: Keuzeopdrachten werkplaatsen semester 1

Het materiaal voor de opdrachten is te vinden op de website Samen Opleiden (<https://www.hogeschoolrotterdam.nl/samenwerking/instituten/instituut-voor-lerarenopleidingen/samenwerken/>)

Maak een keuze uit de volgende zes opdrachten:

1. **Zelfcompassie**

Ben jij net zo lief voor jezelf als dat je lief bent voor een ander? Als docent is het heel waardevol om lief te zijn voor jezelf. Lief zijn betekent dan niet dat je jezelf zielig gaat vinden, maar dat je liefdevol kijkt naar wat je doet en hoe je jezelf ontwikkelt. Bekijk voor deze opdracht de TEDTalk: [Kristin Neff - Resilience and Self-Compassion - Empathy and Compassion in Society 2013 - YouTube](#)

Schrijf bij het kijken naar deze video enkele dingen op die jou aanspreken. In deze opdracht ga je een week aan de slag met de drie elementen van zelfcompassie (figuur1).

- Benoem/beschrijf je leerdoelen voor deze week omtrent de 3 elementen
 - Benoem/beschrijf wat wel en wat niet lukte
 - Hoe heb je dit ervaren?
 - Wat neem je hiervan mee in je loopbaan als leraar?
 - Kun je dit koppelen aan een LER?
- Beschrijf dit op maximaal 2 A4 of maak een video of geluidsfragment van max. 3 minuten.

Figuur 1: De elementen voor zelfcompassie

2. **Artikel dat jou raakt in je onderwijshart**

Drie artikelen als voorzet uit De Groene Amsterdammer 'extra dikke onderwijsspecial' – Burgerschapsonderwijs: een stap op weg naar een betere toekomst (pag. 28) | Het multiculturele schoolvoorbeeld (pag. 58) | Eigenzinnig onderwijs bij MOIO (pag. 72). Het staat je uiteraard vrij om zelf een artikel naar keuze aan te dragen.

Opdracht: Breng onder woorden waarom dit artikel je raakt en koppel dit aan ervaringen op je leerwerkplek. Max. één A4.

- ### 3. Lees de **column 'De duizend-en-één rollen van de leraar'** op pagina 5
- Opdracht: Schrijf een column van max. 300 woorden of ingesproken max. 3 minuten over jouw verschillende rollen van de leraar.
- ### 4. Bekijk de film **'Luister'** via de link <https://schooltv.nl/video/zapp-echt-gebeurd-luister/>
- Opdracht: Kies één van de verhaallijnen. Leg uit waarom je voor deze verhaallijn hebt gekozen en vertel wat jouw rol van leraar zou kunnen zijn in het leven van dit kind.
- ### 5. Lees **'Verslag van een willekeurige les op een willekeurige school'**.
- Opdracht: Wat gaat hier mis. Schrijf een handelingsadvies voor deze leraar. Wat moet hij/zij doen om de sfeer in de klas en het contact met de leerlingen te herstellen? Leg uit waarom je tot dit advies bent gekomen.

6. **Vakdidactiek**

Bij Professioneel handelen en werkplekleren ben je voornamelijk bezig via de invalshoek van pedagogiek en algemene didactiek. Vakdidactiek komt niet zo expliciet aan bod, maar maakt ook deel uit van je les(voorbereiding).

Opdracht: Beschrijf (op schrift of een andere manier) wat naar jouw idee de positie van vakdidactiek is in de les en licht met een voorbeeld toe hoe jij daarmee omgaat.